

ШҮГҮМЧҮЛЭЛ ДУГАЙЫНДА СӨС

Номмунистерниң хуызлагъзи —
 олуңуң шиммезшикиниң кошкан
 алазырын чамырбас, а сардан дүр-
 бен бөлгаш шиттиргил адырлы-
 мыры дэш оларны анымы-бле шү-
 мүмүлүзүз умуругу» деп, Вазирли-
 гыңа өркеткен. Ол ленинчы негез-
 лерге СРБН-иң Уставында өлерең-
 гизлер бөлгаш быжылгатылганын. Шү-
 мүмүлүзди бөлгаш бот-шүмүчүл-
 ың калбартыры, чептестери дидими-
 нли өлереңиз бөлгаш чайдалыры.
 Биз алырын, көрөгеттинер, бот-ол-
 ың, оюкжугар, түз черин эрге-
 мын харар чоруктары, партияга
 алаш курууге көргэл чедирги дег-
 ыңиз-аа орадажымышкынарга
 бу демисежирин тодарай айтканын.
 Бот чединикиниң күсүсид шыла-
 ны дэш партия хуалларына, кон-
 ференцияларга катыш-аа ком-
 мунисти, оң эрге-дужалы тамаан
 ала, шүмүчүлүз эргени анда Ус-
 та тыспы берген. Бычылгаш шу-

гүмүш: болгаш бот-шүтүмүч коммунисттер устаттың хуаага болбушан, оң-биле калы оң чыңмас эргези болуп турар.

Бистия чамдык коммунисттерин чечеттерини аскерип каар, оң дагайнда шыгыл-ла шүтүмүчтү кылса, а болтуңуз чечтени биле-ла кыла-ла чүтү-ла шытталган баар туурагаларынын бериңи партияны эрчорук деп санаар ужурут. Чыккылыдыр ларазына коммунисттерин айы көрей. Сат Кобуэ—эң-өрүсү шүтүмүчтүдөгү саналың херекке а-байы, оң чотуру түгүлдү кибилай ажыла чарысалга чок чотуру деп, партия талзы-биле шыгың хемчег алдыкын. Оңлар Кагчымыр-оң—партияны болгаш курулуяны

җән уау! Бүтәрәдм әк сөтәй-бә
лүтсәдм, салбырың ташкы эрт
дәсләреңнә сөтәтүң ташкы эрт
дәсләреңнә чөрүтүң, оларым ахы
рәдиреңниң уау, харың арағалла
хың өкәдәтәң, аңаңчарыңа докт
мал залчы бөдәйи, чоңлаң чагыз
чөрүтүң, аҗылм! басырткың
аҗылдан ыдурткың. Кузур Мөга
коммунистләр дөк адың бузартла
арағалашкыңче хымың, түнестең
икек сөрәлән, партиядаң ыдурткың

Четпестерни изерелг, оларны х
ниятиңниң сүдүңгә киреңи—ол дә
ге шүтүмчүлөздәңгә чүдә бө талла
дыр. Оң бөр аңны, харын-дәз у
чүтүзә уау-дүзалыг хәвир бөл
частырыңлардан түкнәл ыдурт
эрттәңдәң-чаззырың бөлүр.

Чакмак кижилер даям-буру
тештерге улаш, ири-беле туташ
оскерткери сааттыгдырларын
туту-биле хулаан аш турар, аш
улашынгаден ула туташым, аш
илай херек кырынга кылмышпыс, бо
он калгыл-да дуза унесеп бел
билдингир. Топ салбыра партиа
организациянын секретари
Шагжы боудун адынга шутумту,
и дендин чечсетун хулаан аш
чечтестерины болу шутумчуга
хирешиде, эе, э херек кырынга
чечтестерины ашп адырынга
да сагыш салбас. Чуга шутумту,
аи болаш шутумчугаден коммуни
болуп чорутун канчал чолтун
саваарыл? Херек кырынга аш
даар херек.

Бир дуза шутумчуга болуш

[illegible]

гаш партия организацияларының
тизге эки хожайын тизуун-
саалдары коллективтин бугу а-
ралында болгаш ажал-чорудула-
га узам хаша синигер, кижик-
ге ажилы кутушкер, бугуруу-
экономиказы быжгар дээрзин
жулга кертусен. Бастыч совет-
ти кавардала курунче сук-
планын 106 хут, эстийин-
жуа кутуусен. Коммунизм са-
лар Кара-Сал Тир неке баше Хо-
Гуевскай бир илалга онашты-
дыр, а олардын фермизы бир
онаштыр 508 литр сугту саргы-
ла кышкы хожуулар Саг Сарба-
Донгак Чигден, Монгуш Санга-
чус хойга онаштыр 93—98
хуларга кезектеп кышкы

Планныңың өндүрүзү сорулганынын нарын-биле гай болуп турар коммунист зүшүкүнүд аты өз-чазанын шүтүмүчүлүдн, ылагына маснын таланынд ажилда болган дилалда бар четчестерин илешүтүмүчүлүдн, ажыгыт зүшүриниң ролу каажанындан-дыткыскан. Ону моон солгааркетжуерин ажил-агынын алынды бар четчестерин чалалда, ажилталынын турар куларны илел тыгарына унут дүзүр. Ичнугаан советтүн коммутери беш чылалык бирги чылалык 1966 чылда алыгын дүзүлгөтүсүдн дүш мас чоңун эң дүш, алгарту узеер-чикеел болуруннга чилегин чок.

Н. КУЛУ

Чөөд-Демчик районун Чырык Бажы» совхозта парт

Партийжи амыдыралдың хоойлузу

СЭКП-нин XXIII съездин партияда кеңири бөлүрүнү дуга-
мизда айтырыгы улам шыгыны
аткан. Партиянын хураалы
жүр бөлүрүнү дуга-мизда, ком-
мунист бүтүрү лекциячи партия-
нын кеңиригүрү беки азын те-
ригит дилел баш ылангыт шы-
кытарынын дуга-мизда сатыш
алымшыкы партиянын, ооп бүтү
организацияларынын амдыраам-
дык хоолуу болуу журут деп,
ш. Ж. Н. Брежнев Т-п Комитетти
чег аялеткеге чууалган.

СЭКП-нин Программанын бол-
ш Уставын хакхадар, болуңу
гүрүм чок чорү-биле коммуни-
ст адмн бужарлатыш талеп чок
кеңилдер партия мөөн соңгаар-
да арылгатышар апар деп,
сездинч Резолюциясында би-
зге.

Партияга күлөп алымшыкын
ман килегендег көөрүн бүтү
партия организациаларына съезд
дасал. Коммунистг тургузуш
тургуну херенге ийелейг кир-

жиги туур мурунжы болгон бей-
мал медреселерде жашылчанын, ко-
лозчулар, албан-хаакчылар СЭБН-
нин хурулеениге хулаан адынан.
Партиянын идейги болгон ор-
ганизмизг чыгыс экин буту зем-
чек-биле быжылган, коммунист
дед бедик атга телен чок киж-
леринг партиянын хурулеениге
шургу кирериндег партияны кам-
гаалары партия кезигиуерининг
Устав бузугар хулаангазган болуу
туур.

Кымыл хоорийинг партия ор-
ганизмизмизг отустугу тууштане
идей болгон организмге таалам-би-
ле быжыккан дээрин конферен-
ция дедмелген. 3й-не шыларга
ай болгон шийиттинген кижилер
партиянын хурулеениге кирип
туур. «Кымыл тутат» эргелени-
нин дашчыс Монгуш Озур-оол

№1 АТнын слесарь-токарялары Анатолий Зима, Виктор Мякишев, «Водоканал» аялчыны Владимир Огнев, Кызылдар аялчыны станицанын аялчыны бардистина Черкашина олар деп күш аялчы, муралчы кижилери СЭП-нин хурулгенин кыргызды. Хей-нигити болган партиялык аямдырага ишекке кыришипшаван, буудурунган авангардчы болуу турар о кижилер партия кекжигуулу бек адинага төлөгити болуу туруулар.

Оон-биле черелештип, чамалы партия организациалары кижилерин чыгыстан иилип алырынн принципин хажыдып, СЭП-ге кырип турарлара нөгелден күдудып турган фактылар бар. Оон туңгундиге партияга дуга болган, төлөп чок кижилер кырип, күш

ажилч болгаш хөй-нигити амидь
ралга хууда үзгөсөр-чижөөн кө-
гүстөйл, аргалап, ажалы ша-
ууш тургуулаа. Дараарыгыл
бинадыны партия организация
А. А. Күрүнөтө партиянын
рөзөлдөдөн үндүрүр. Ол бол-
шө-өрүчүна шүтүчүдөлүгөл с
налдарынан чогуур түнөөл үз-
дүрөйл, үргүчү аргалап, ажалы
шалы үзүш турган. Болдун тө-
кө ажалы-чачы-был коммунисти-
бөдкө адын басыралып чорту-
шак ындыг кижилерде партия
арыг турар жүзүрүл деп Уставы
негелден партия организацияны
барымдачалаа. Партиягизация
нын шийитирин СЭБП хоором-
бадылаа.

новту база-ла партиядан үйдөгөн. Партиянны мурунгу ас киндиг эвес, арагыча болгаш рух чок-чоруу дээн ону коммунистер бургудаткан.

СЭКП кежигунуге кандидаттамын «Коммунтутуз» эргелеккенде М. А. Поминов, Н. Н. Семенов олар ийи чык эрттиргенди. Он уезин дургузунда ук аштыктарын акы тала-биле көрүп пазы болгаш буттариканы мен пиымарынын талзын-биле СЭКП кежигунуге худуп алшыры төлөп чок болган. Ычанга чыгып Устав саяугар СЭКП кежигунуге кандидаттан үнген деп наан. Бедзе ажил-агый техникумунда Б. К. Шайдан, Б. Д. Шамаков олар база-ла мындыг болгужулар.

«Ымыл тутуз» эргелеккенде

партия организациясы В. Д. ...
даны партияда үлүргөн. Оз
гүлү аталган турар, партия
жигушүз беким адынга
чогун көргүсөн.

Партиянын сагылга-чуру
улам бекилгилар, Уставын
делерин күүсидер дөш кому
терич харыслагынан бек
дугайында СЭПН-нн ХХП
сидинин шиттирлерин партия
ганизацияларын уаутулга б
рун ажилдар. СЭПН-ге хуа
турарларын шинер саста
улам екиндер дөш партия
ганизацияларынн харыслаг
ам кажангымындан-даа артык
дөш.

СЭПН-ге кирип турарларга
геддерин бекидер сорулга-
23 харга чеди аныкталар.

ВЛАСМ-ни дагчытыр парти
хүлээл алып, беш чылдан э
звес сталкыр коммунистер
тига кирердеге рекоммен
бөр, партия кежигутун канды
ке ичкидерин күш чок бол
ган. Бир эвес коммунист пар
кежигутун бедик азын ала
төлөп чок болза, СЭКП-нин
революцияго ош турар-турба
дугайы шийитпирээр. Ол
партияның мурунгу коммуни
ниң харыскалыгы улам бедик
партияның хулуелениги ош
сагылга-чурумун болурун
дылап турар. Партиязы амы
ралдың хоолтуун шынгыг
гымы—бүгү коммунистерни
дээлгези.

Н. ЛОБАЧЕВ
СЭКП Кызыл хоормуну
ИСТРУКТУ

СОВЕТ ТУРТУЗУУШКУН

Шиитпирлерниң күүселдезин боттандыра

Чер-чер Советтериния күтүсүм-
барынын организатын ажалында
удугуш шинтпирлериния күтүсүд-
еин кол черин залел турар. Со-
веттер ажалынны ролик беддер
даш күтүсүмларга удугуш
шинтпирлериния күтүсүдесин хи-
ялдага ал турар Советтер бииз
республикада кайм хей. Каз-Хем
райкутсум (даргазы К. Очур-оол),
Тазы райкутсум (даргазы
Ш. Бузар), Тес-Хем райкутсум
(даргазы С. Байыр-оол) удугуш
шинтпирлериния күтүсүдесинче
кол кичеэ-этиния угалдырыш
турар. Ал мыкш Талдиния Элегес,
Өвүртүч Халдагайты көзү Совет-
тер, Шагаан-Арыгыны хоорай Со-
вединия күтүсүмө кө талды-биле
ажалы багай элес организастан.

Угүсүдө адатынгын Советтер
шинтпирлериния күтүсүдесин де-
путаттары, активтери дамчыш-
тыр амыралга боттандырыш ту-
рар. Чөөн-Хемчик районун Ал-
дан-Маалар көзү Совет (даргазы
С. Килчен), Кызыл хоорай Со-
вединия күтүсүмө залчегил сессия-
ныга мурунда сессияны шинт-
пирлериния күтүсүдесин база де-

путаттарын берген шүтүмүлдө-
дөг саналары канчалар күчөстө-
төтүнү турарын депутаттарга
дынады турары чыңалы болгон.

Сонукчулардын чагыларын
ей-шайда күчүсүздүр дөш бө-
гөллөрүн ажыгал, депутат дууза-
тегин ак сектилдү күсүдү тү-
рүрлар хай. Тыва АССР-нин Дээди
Советинин депутаттары эмчи А.
Дигунова, хойжу С. Бөрөк, агро-
ном О. Чуева болгаш район Со-
веттеринин депутаттары Шуйда
Т. Дары-Сутун, Кара-Холде О.
Мамзыркыч, Ак-Довуртка Х.
Калдар-оол, Тогуза В. Тампын-
гол оларын чоргаарал-биле алап
болтур.

Тыва АССР-нин Дээди Совети-
нин Президиум, Министрлер Ко-
зуудели чер-чер Советтеринин
кушомкарынын даргаларынын
болгаш секретарыларынын поли-
тиктиг билини бедиди, оларнын
практиктиг ажил-чоругуздамыга
дуузаар сорулга-биле түр семи-
нарларны өрттиргилээн. Семинар-
нын кирдикчкүлөрүн кичөөнө-
йинге хүлөөп адымгын шийитир-
лерин күсүлдеэнин организастаа-
рычче болгаш ону дываарычче

уугааган лекцияларыг номчсан. 1966 чадлын февраль 3-те уган «Советская Россия» солуунурууку чуулгун бистид Тым АССР-ниг Министрлер Чувуделиниг болташ согуе алаан черлениг ажил-чорудуулаадыда четелс териг айлтыгын шугумчулаан болгай. Няда айлтыгын четелсешын бооп илереттиген: болташ оуу чайладыр дэш ажилдаа журулж бис.

Бай-Тайга, Тожу, Чөөн-Хемчик райуускумнар устуку согуе органаарын болташ боттарини уудурен шиншлеририлди кууселдези багай организастан турлар. Чөөн-Хемчик райуускум (дагузы эш К. Дилжик) 1966 чыда хыналдага алаа чогурус аажык шиншлери хулаан алган. Ичналза-даа оларын кууселдеганчар боттаны турарын дагаймнда куусомга чагыс-да айтырыг тургууап чууалаашпаш. Улуз-Хем, Тожу райуускумнардын дагулары Тым АССР-ниг Министрлер Чувуделиниг доктаалдарын куусом бажигууренин чете таанштырбайн, ону куусе

дип болур чутула кемчелер
кошкак чорудуп келген. Току
йонуну Тоора-Хем, Тагдын
Кур-чер, Чөөн-Хемчиктин Аян-
дай кезде Советтериник бол-
ганын Хемчиктин Ая-До-
хорай Советинин кукусуна
да чедир быжиганмиз, тодар
эвес, кончут чевен шитпир-
хий. Бай-Тага райкуусом ба-
ла эрегей шитпирлерин ун-
руп турар. Ундурен шитпир-
ниц куусалден республика
кезде ажил-арты, амьдлар ха-
дырылга министрстволарында
гай боттадырып турарын ба-
демалгелер херек.

СЭКП-ниц ХХНН съездин
шитпирлерин амьдыралга ба-
таандыр, СССР-ниц Дээди Со-
динге согулданы уагт политик
тиг кедүраушукунге арттырде ба
организация аямаларын кушт-
дирери, ажилчынаарын кушт-
эвкелдери, бар аргаларын до-
зубиле ажилалары ажилчы че-
рер депутаттарынын чер-чер
веттериник кол согулганы бол-

М. ОНДАР-ОЛ,
Тыва АССР-ниц Министрлер
Човүзелинин уагт инструктор

«Сельхозтехниканың» Та
автомобазының чалаачылары
болгаш совхозтарыныче еден
ажылды ургүлчүлөп турар.
рович Марнелюетун удуртка
маңа эки көргүзүглери

ХҮЛЭ

Бармын-Хемчиг

ы катыжышкыныкы, районнуң илхазтарынче сөөртүр харыысалгалыг коммунист Дмитрий Федочолаачылар бригадазы едип алган. Февральдың болгаш м...
чурун биле чол...
да.

А: бригадир Д. Ф. Мари́ев (оң та-
ны Ю. Н. Золотарев залчеглиг рейс-
тың онаалгазын бригада ажыр к-

ФОТО В. РАЧКОВСКИ

Е КӨРГЕН

Чагаа, билдириишкин, оон ээзи

Кызыл хоорай Советинин куускумуга, оон кидистеринге хамааттыларын хей билдиринкинерин дилег чагалаар болгаш хоумалдар кырып турар. Ажылчы чоннарыны билдиринкинерин, чагалаларын, хоумалдарын саалдоокка сайгарып керуу болгаш оларга дамаарыштыр боттут кемчелерин алыры куускумуга ажаллакчыларынын, кидистер оргодекчилеринин организакчы ажыл-чорудулгазынын кол дамааржыр.

Кымыл хооруккумуга, хоорайны социал хавырлыга болгаш улус ооредилге кидистеринге хамааттыларын кирген билдиринкинерин канчаар сайгарып турарын болгаш база оон даалкынын кангыз кевирлэп чорууп турарын хынан кергеш, оон тунелдин куускумугун хураалыга чууаллашкан. Хооруккумуга, хоорайны улус ооредилге кидистинге кирген билдиринкинеринин локтааткан чурум буугаар уётка алыр ажылды болгаш чагалаларын ширчөөшининин хымналдын хооруккумуга нигити кидит (оргодекчиин А. Ильяна), улус ооредилге кидилин (оргодекчиин З. Борисова) багай организакчиин хымналдын илереп, бо кидистерге кирген чамкы билдиринкинеринин уётка алыбай, чочугу ай-ыланга сайгарып кербес ооруктар турган. Мынун сай

залды болдурбас сорулга-биле устунда адаттанган килдистер боттут хемчеглерин ач чорутканынын тунелсинде, байдал ажжээн. Билдиршикчинерини шимчээшкенинге шыгын хыналдын тургускан, а оон тунелдин квартираныла чуттаалжын көөрүн чирмучтуккан. Хоорайын социал хандалырга килдин (оргелестик, 3. Сагаачи) хамааталарын чагаа, билдиршикчинин буттукээн, шимчээшкенин пеленсөөрлерин, активтерин дузазы-биле хынат турар.

Хооруккуска, оон килдистеринге хамааталарын кирип турар чагаа, билдиршикчинерле бистик ажылжыгыста бар тепстерин мезделес, оон тыштын келес хамаалаанын айтып, оон чайлаарыых аргаларын сүмелен турар, а оларын хей кезин чурттага бажынарны алырын, уругтарын аялы-сагарты тургузарын, колээ ажыл-агый үндүртүлгизден хостарын, куруне пенсия, пособие-нын тыскырын, чурттага бажынарныкы селгелесин чорударын дилгэн билдиршикчинер ботур. Чокта чаа хооруккускинин хуралдыга чордан кирген чагаалары сайгары таламы-биле куускунчун өрткен чылдын сентябрь айла шимитиринин кууселдизин хоорайын коммунал аямы-агый килдин канчаар кууселип турарын чуттаалжын көргөн. Илеткеди килдистин ортоскевичин аш Гр-

мов кылган. Куускомунун үндүгө
шпиитлар хорайыны коммуна-
ажы-агый кидиши багай күтсө
тип турарын кууском темгелдөө
9ш Громов бо аажыла өз-харыны
салга чок чорунун көргүзүп, үн-
наланы сузатаралардан билдир-
ришкенинерең даазымы эмгек-
сеске чок, үр үдө харыны чо-
чыдып турган. Хамаатыларыны
күириген чагаларының чамымыз
чүткилең берилген таварларды
баз бар. Чижээ, эрткен чымыл
майда хамааты Д. Нелюбин бажы
халекенин өзгөжөлирин билдир-
билдиришкенин акирген. Бир
чымыл марта чедир ол билди-
ришкенинин харымын албаан.
Чте дээрсе, ол билдиришкенин
Де 2 бажын эргелдешине техника
чик ажалыкчыны Папкина чиди-
тип каан. Чүртүп турар бажыны
нын септелгенин дээр чордун
нын дилден Олейниковын билдир-
диришкенин баз чыткен. Ажыл
чы чонун чагалары кичиенген
е ап, чотугу дөшө харын бер-
бейн келгенин дөшө баз ажалы
агылыни багай ухуртканы дөшө ө-
Громовту ажалынан дүжүргөн.

Мурнузда чымылда хамаатыла
чүртүлгө бажыныны алыр дү-
гайында билдиришкенин хоор-
куускомга кирип дөшө түзүл-
алымынкта кирип, хөй үе эрт-
тирип турган болбай. Ол ажалы
чүрүмчаан. Бажын алымыны
инити эдчүрүндө түрүр боту
маатылардын итинге коммуна-

башынаар алганнарын, хууда б
жың туулап алган кижилери бо
гаш Кызыл хоорайнын денисчи
ринден шуут тууп чоруктарына
казаш, чуртталга бажыны алы
акижиринен даңзыны тодара
каш, кокук чөрсө асқан. И
чылда бөлчөк бугулар коммуна
дыг бажын алыр хамаатыларын
даңзын тургустунган.

Чуртталга бажыннары алыр д
гайында хамаатылардан кире
билдиргичинериге тодараг х
рыны бөөр болгаш дөштөг төмө
лер аз чорудары-бы 14 кичи
составтыг хөй-пинтияни ком
сиязы ажалдап турар. Комисс
недела санында хуралдап, чору
кан ажалынын түнелини үнд
руп келген.

Хамаатыларнын хомудал, би
дирингичинериге, чагааларын
ан-йе кичонөгилги болуп, дуа
ламчы дөргүзгүсүн дилеп тур
кижидиринг байдалын ыпачыл
гыт өөрчип көргөш, чогуур ө
шпаанда хөмөг алыгы совет ажи
дакчыларыны кол сорулгазы бо
лур. Бо сорулгадан боттандыраар
депутатар даңчыштыр активте
ге, кудумчу болгаш бажын ком
теттеринин удуруткучуларына а
нылап алгаш, ажалдар болза бо
тут түнелиди бөөри чайлаш чөк

А. КӨШМЕНДЕ,

Кызыл хоорай Советинин тү
комузал секретары.

гач. — СЭКП-ийн ХХНН
стездигийн түүгдүг
ийшгирлэрин таныг-

ЧЕД
ББ

Ажылч чонварын сады
дырлаганын талазы-биле
Хемчик районуц Сут-Хөл с-
да ажилчын кооперация бо ч
бигрин кыарталына багай
ажылдан. Кыарталда чонга ЗИ
рублун диярын садар т
418 муц рублун диярын саткан. С
судта топ могаин кыартал п
160 зуу күтсеткен.

Бараан саварлаганын п
күтсүдир, ажилч чонварын
дырлаганын кыжындир сорууг
ажылчын кооперациянын ба
чери, партия организациянын
ганагастыг ажылдарын
дуп, садыгыларынч
салгаын бедилер талазы-биле
чегилерин ап келген. Багштар
ныц болгаш партия организац
ныц хурдаларына садыгын
турааын бедилер талазы-биле
четкилериниң уауртп ажыл
ларынын илтектиң дияңа
четкистерин чайладырынын к
лерин ап келген.

Магазиннериниң болгаш ко
тинияг чөмөмөняг черлериниң
турааи болгаш садыгыларын
ыскалыгга бергиз, чопуң
хандырлаганы ажылдоо
О. Доржу аялгачыларын Хө-

шааркан. Комму-
нист партиясынын
жаш төрзөн Совет
маалымствык ыдык аба

килограмм
гып алма
хуызга
деп, хой

Ж Ы Г .

маганизин, М. Востриков Ус-
от-терексел магазинин, Ус-
тин магазинин (содыгыткан
дер), атыч-чем магазинин (и-
чин Олвей) кирип болур. Бир
зиннерин аймакдарынын хан-
малыця магачинарынын хан-
газы, содыгыткан културалык
шулургу аймаклар, бараан са-
мынык паныя аял сайыды
хурусиди келген. Автозалык
лаачи-содыгыткан коммуни-
Дембелер, Алды-Ишине
тир содыгыткан коммунист
рен олар магачинарынын чу-
раакан-биле тукутенинчик
хандирип, бо талым-биле
метменчи аял туур.

Ажылчан кооперациянын
таар чери, партия организ-
таилымыр-массалды аймакды
тердиренигин тутувиленде
лауларин содыгыткан коюду-
биле черегелештир аймакда-
нын волонтиктик болаш соды-
ым-биле билин беидирепче
гил салдыган. Ажылчан ко-
пейин барык буту аймакда-
лым-буту ерределелерде
тутушкан содыгыткан

духу — мид бедиткен алыбыс — бригадалары

башкы докторм дая турар.

Т. ТАЛА

НИИ НАР

туржугла солзугуларын турар.

Ажылчы чонпарнын сардырлыгында четтестерин байн эртин болбас. Садым лардың негеденбес дымы овер, акиналды харысыла эсилик сеткили комууду руктар тамлык сардыкыла Чисеа, Сут-Хел суурда төп чилин сардыгыны Кан-оол бар ырылганын паланы оранчо куудеип келсе-даа, садым ларын мйай коор, тамы тыйтар, ховар барааннар ачылгыли кооперация садым чыларини скелатан садым руктар бар. Кан-оолдун мында хуучул хуралин жикичнери шынгым шугум

Партиянын XXIII съез Директиваларында садым хожигер, ажылчы чонпарны хандыруулганын улам-на эг дугайында чутуга сорулга дымган. Партиянын шиятп амыларга боттаандыр аргалар Сут-Хел ажылчин радияда, он ажылдакчы бар.

У. БОДА

«Сельхозтехникиның» Таңды нәтижесі шынының тоғазбазының чолпаачылары районның колхоздарына алғаш совхозтарына еден сөртүр харыс салғалы жылды үргүлчүлөт турар. Коммунист Дмитрий Федович Маркеловтүз удуртканы чолпаачылар бригадасында эки көргүзүлгөри чедип алған. Февральдын болгаш марттың оналгасын бригада ажыр куүсеткен. **ЧУРУНТА:** бригади Д. Ф. Маркелов (оң таласында) биле чолпаачы Ю. Н. Золотарев залчеглиг рейстін соода. **ФОТО В. РАЧКОВСКИЙИ.**

ХҮЛЭЭЛГЕНИ ЭДЕ КӨРГӨН

Барын-Хемчик районод «Шеклээр» сохотууд Аягзаты салбарынхны № 2 хойжу бригадад шугту 1544 төгрүүр хой бар. Апрель 10-га чөдөр 1112 хой төрээ, сон 1115 хураанхны бурун камгалап алаг.

— СЭКП-ийн XXIII съездинизин төвүүлэг шийтгүл.герчин таным.

Ооң муруну чы-
да ССРЭ-ниң Дэ-
ведикниң Президи-
уму Чарлым-биле
болгаш вистич бры-
ста А. Байкыри,
идин-оолду «Күш-
тун эрес маадыр
дэвиз» деп медаль-
шаакраа. Комму-
нистияртык
терзэн Совет
устың ыкдыг ада

бригадири, Тыва АССР-и
депутады эш Н. Хайдар
Куулар Хаа-Хөө
лаан.

Бригаданың төмөндөгү мүчө-
булуң болгаш
башчы доктаамал а
дал турар.

Т. ТАЛГАНЧИ

ЧЕДИНИШКИНИ БЫЖЫГЛААР

[illegible]

магазин, М. Востриков, удур-
д-хтерисин, магазин, Устун-
д-хтерисин, магазин (содатчы-
лар), аш-чечен, магазин (ор-
гачи Олейв) кирип болур. Бо м.
инишерин аймакдашлары чо м.
магания малчынырыны халды
газы, сардыгы културам д.
душургу аймакда, баран саары
зыны пашаны ай сайында а.
кутуседи келген. Автолавания
лаачы-сардыгыны коммунист
Демблер, Алдым-Ишкиде та
тур салдыгыны коммунист Де
рер олар малчыныры чугула
равнаыр-бие узуктешляшны
халдырып, бо талзы-биле чо
хемчегия ап турар.

Аймакчы кооперацияны б.
таар черл. партия организа-
циямбыр-массалыг аймакды
тедиргенинги түвкелдеде ху-
ларны салдымшыны коудоз. О.
биле чергелештир аймакдакчы
ны политиктиг болташ садыг та
зы-биле билин бедирденче кич-
гей салдыган. Аймакчы коопе-
рацияны барык буту аймакдакчы
иямз-бүтү өрөндателерде ха-
туктуган сөмкөдөмөдө ху.

дуржулга солзугагларын чор
турар.

Ажыгч чонварын садгь
дуржулгад четиерсени ая
айагчтын болбас. Садгь ая
ларичь бөгөдөгдөгдөгдөгдөг
звас, аяагчын харьсалга
оларын сэтгелге комуудай
руктар чамгьд садгьжылааг
Чикээ, Сут-Хул суурда төп ма
гичь садгьжымы Кың-ол бараан
рылгагчын планын оранчор к
куудсид келзе-даа, садгь ая
ларын мгыай коөр, тамыш-к
тыртар, ховар барааннар кел
ажыгчын кооперациягын аяам
чыларга складтан садгьтар
руктар бар. Кам-олдун мынды
далым туучулар хураалгын
ажыкчлары шыгчын шүгүчтү

Партиягын XXIII съездин
Директиваларында садгь ая
когхулдар, ажыгч чонварын са
хандыртыгын улам-ба ажи
дугайында чутуга соругалар
дынтан. Партиягын шипатир
амьдырелга боттагандыр бүг
аргалар Сут-Хул ажыгчын ко
рапцада, оон ажыгдакчылары
бар.

У. БОЛБАТ

ХӨЙ УРУГЛАРЫНГ ИЕЛЕРНИ "ИЕНИЦ АЛДАРЫ" ОРДЕН-БИЛЕ БОЛГАШ "ИЕНИЦ МЕДАЛЫ" МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАДНААР ДУГАЙЫНДА

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун

ЧАРЛЫ

(Тончуу. Эгези № 99-101 солун-
шарда).

ССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун өмүтүзүлгөн шаднаары бола:

ӨВҮР РАЙОНУ

Беш уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ МЕДАЛЫ" МЕДАЛЬДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Байрты Кур-Базырова Давас — районун күсүктү комитетинин ажилчысы.
2. Дарый Хоргул-ооловна Кара-Сал — «Коммунизмче орун» колхозун колхозчуу.
3. Сепдэжы Доржуковна Куулар — «Коммунизмче орун» колхозун колхозчуу.
4. Сосенкова Чүдүмовна Монгуш — районун прокуратура чериян телниктиг ажилдагыны.

УЛУТ-ХЕМ РАЙОНУ

Тос уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ АЛДАРЫ" ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Күдүп Ойайлова Билдинова — «Улут-Хая» колхозун ажилчыны.
2. Соскар Кендешова Сунду-оол — «Күп-аылдын хостуу» колхозун колхозчуу.

Сее уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ АЛДАРЫ" ОРДЕННИН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Александра Савельевна Афанасьева — «УТКА 25 чылы» совхозта ажилчы кооперациянын ажилдагыны.

Чед уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ АЛДАРЫ" ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Сагир Ховалыговна Мункава — «Кок-Чыраа» суурда өг-бүлө ээси.

Алды уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ МЕДАЛЫ" МЕДАЛЬДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Татьяна Николаевна Бургундо-сова — Арыг-Бажы суурда өг-бүлө ээси.
2. Алай Думатова Көмбү — «Улут-Хая» совхозун ажилчыны.
3. Олчамай Коңуковна Монгуш — «УТКА 25 чылы» совхозун ажилчыны.

4. Дунпан Хажыковна Оскур-оол — Арыскай суурда өг-бүлө ээси.

5. Түлүш Ажыева Чандай — Кара-Талдың эге школамын ажилдагыны.

Беш уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ МЕДАЛЫ" МЕДАЛЬДЫН II ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Бичедей Монгушова Дамчай — Ан-Турутуун школа-интернаттын повары.
2. Долчамаа Түлүшова Кара-оол — Хайракан суурда өг-бүлө ээси.
3. Уйук-Кара Донгаковна Масын-оол — «Улут-Хая» совхозун ажилчыны.

4. Чолдак Дамбыева Самдан — Наймал совхозун ажилчыны.

5. Мария Донгаковна Санчай-оол — «Күп-аылдын хостуу» колхозун колхозчуу.

6. Файна Петровна Трешканова — Баян-Кол магазинин ажилчыны.

7. Донгак Мавыртыевна Уйук-оол — Яданов атыг колхозун колхозчуу.

8. Ховалыг Төкөй-ооловна Уйук-оол — «Улут-Хая» совхозун ажилчыны.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун даргазы

Б. ДОЛЧАНМАА.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун секретары

К. ДИПГА.

Кызыл хоорай, 1966 чылдың март 25.

Урбун суурда өг-бүлө ээси.

9. Енаторина Петровна Филимонова — Баян-Кол суурда өг-бүлө ээси.

10. Донгак Каппалова Часкал — Урбун суурда өг-бүлө ээси.

КЫЗЫЛ ХООРАЙ

Тос уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ АЛДАРЫ" ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Серинма Нанчитовна Сактагай — «Тере-Хөл» колхозун колхозчуу.
2. Чед уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ АЛДАРЫ" ОРДЕННИН III ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Нина Онанчиевна Емжур — Кун-Гуртун суурда өг-бүлө ээси.
2. Кок-Уруг Чадамбаева Оюн — «Кок-Тей» совхозун ажилчыны.

Алды уругларын төрөп болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ МЕДАЛЫ" МЕДАЛЬДЫН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Хамитмаа Васильевна Бадарчи — «Тере-Хөл» колхозун колхозчуу.
2. Рая Шыраповна Долчун — Кызыл хоорайда өг-бүлө ээси.
3. Ракса Андреевна Канустина — Кызыл хоорайда өг-бүлө ээси.

4. Буруттаа Коңгедеевна Куулар — Кун-Гуртун суурда өг-бүлө ээси.

5. Бичи-Уруг Чывановна Хертен — даарыныла кооперациянын ажилчыны.

6. Дадар Чывановна Хомушук — «Сукпан» совхозун ажилчыны.

Куйбышевтин медицина институтунун факультет хирургиялык кафедрасына тускай барокамераны өтөп тургускан болгаш кижизиккен иелерин

"ИЕНИЦ АЛДАРЫ" ОРДЕННИН I ЧЕРГЕЗИ-БИЛЕ

1. Хамитмаа Васильевна Бадарчи — «Тере-Хөл» колхозун колхозчуу.
2. Рая Шыраповна Долчун — Кызыл хоорайда өг-бүлө ээси.
3. Ракса Андреевна Канустина — Кызыл хоорайда өг-бүлө ээси.

4. Буруттаа Коңгедеевна Куулар — Кун-Гуртун суурда өг-бүлө ээси.

5. Бичи-Уруг Чывановна Хертен — даарыныла кооперациянын ажилчыны.

6. Дадар Чывановна Хомушук — «Сукпан» совхозун ажилчыны.

хайгаарап турар. Оң-биле харылзааны телефон

дамчытыр турар.

Медицина эртемнеринин кандидаты Н. Лева-шова, кафедраның аспиранты О. Храмов, ЦНИЛ институтун биче эртем ажилдагыны

Т. Сидоров болгаш өскелер-даа бо ажилды чору-дуп турар.

Баштайгы клиниктиг хайгаараалар эки түп-нежелер берген.

ЧУРУКТА: барокамера иштинде аары кижи.

Фото А. Брылюков.

СЭТА-ның фотохроникасы.

Семинар

СЭП-ниң XXIII съездинин мате-риалдарын бистик чуртувустун бу-гу ажилчы чоннары улуг сонургал-биле танынып, «Боттарының ажил-чорудуугазын оң шийтирилсинде айттыгын бадалар болгаш план-нар-биле дүүшүрүп турар.

Партияның Каз-Хем райкомуну съезд материалдарын пропагандалаарын калбартыр сорулга-биле районда партия эге организацияларының секре-тарларының, агитколлективтер уадурунчаларының, агитпункт эрге-лекчилеринин база кээдэ Советтер даргаларының болгаш секретарла-рының семинарын эрттирген. Аңаа съезд материалдарын пропагандала-арының сорулгаларын болгаш кески агитацияны калбартырының чугула-зын чугаалашкан.

А. ЧЫЛАН-ООЛ.

ТАРААЖЫЛАРЫН ААЛЧЫЗЫ

Сарыг-Септин культура ба-жымының агиткультбригады «Совет Тыва» совхозтун хову тур-лагарына кезип чоруйт. Оларның иштинде агитаторлар, лекторлар партияның XXIII съездинин шийтирилсинде дугайыла бексе-ларын кылган. Бот-тымын эрге-тар таравжыларга солун кон-церти көргүскен.

Ол агиткультбригада май байыр-ламыга чедир «Октябрь 30 чы-лы», «Октябрь 14 чылы» колхозтар-нын хову турлагарын төгөрсин кезип.

Малга туду

«Шекпэр» совхозтун Док-Терезин салбырларын тудууга эвено (уду-туркузу О. Хирбэ) январьдан бээр дык хой млыты кезип, чер агыче үлдүрүп, сооткуп келген. Туду-тур-кар 4 кезек толуктугун хой кыр-гыр пунктуу дерип тургускан болгаш херимин пин ужулда на-жааларын эки шинарыг кылдыр кылгыр дооскан.

Хой чурт кыналыг кыналын асвоо тудуп дооспаша, Алашта узуу чорой, доорам оң истр, чангыс ай хевирлиг кыналын баа кылган.

О. ЧАЛ-ООЛ.

ЧАА БЕДИКТЕРЖЕ

СЭП-ниң XXIII съездинин ший-тирилсинде амдыралга боттадылар, чаз беш чылды бирги чымынны планын сорулгаларын чедирсин-кир күүседир дээш Бай-Тайганын малчынары куженишкенин ажил-дан турарлар. Съездин айттыгын хүнүгө чедир мал ажилчыны про-дуктуларын күрүгө сазар планын ажыр күүседир деп алган хүлээл-е-эни олар күүседир шыдаан. Бирги кварталда район күрүгөгө айт сал-арыгын планын 10,4, сүтүнүн — 101 хуу күсүскен. Эрткен чылды бо үезиге деңизерге сүт чыдады 63 тонна көвүдөн.

Бо чымын агаар-бойду сүт таары-ча чок байдал турга-даа, «Тээли» совхозтун ажил-ишчилери квартал планын ажыр күүседир, эрткен чыл-дын бо үезиге деңизерге, күрүгө 27 тонна сүтү хейну салганар. Март 10-га чедир совхоз өйгүн квар-талын планын 52 хуу күсүскен, районун өске ажил-агылдарын мурдунда чоруп турар.

Мурнакчылар — бистик даяныр кол күжүзүс ол. Эр-Хавак сүт-баран фермасынын коллективин бирги квар-талда 36 тонна сүтү күрүгө саткан. Ол дээрде «Тээли» совхозтун бирги кварталда саткан сүтүнүн бар-ык 50 хуу болуп турар. Сүтүнүн нинти чылдазын көвүдүдү дээш, ферманын коллективин 13 тонна кы-лымал сүтү бүдүрүп. Хой сүт дээш демисел ол ферманын салымын Салчак Четек, Хертек Чылбак, Бо-пулаш Эртек олар социалист чарыш-тын бирги черин ээзденер. Ичча-гаш ферманын коллективин районун хүндүлөт салбырадына кирген.

Хойжу бригадалардан «Тээли» сов-хозтун, коммунист эш Кумбаадакы уурткан хойжу бригаданы төрүр 100 хойга онаштыр 94 хураганни, «Мурнакчы» колхозта СЭКК кечигу-пуге кандидат эш Дутуржалка уурткан бригада 90 хураганны бү-рүн камгалат алгаш, районда мурнак-чы бригадалар болган. Ол ыкмак «Тээли» совхозтун хойжулары Иргит Эрелчин, Салчак Чүдүп, Салчак Давас, Күжүтөт Калдар-оол олар тө-рүр 101 хойга онаштыр 100 — 104 хураганны камгалат ал, онза кы-зымак ажилдагылар. «Мурнакчы» колхозтун хойжулары Хертек Сарыг-

бай, Иргит Дашпай, «Кара-Хал» кол-хозта Сагды Усуп, «Малчы» кол-хозта Кангак Биче-оол, «Тээли» сов-хозта Салчак Чүдүп-оол, Монгуш Бандан, Иргит Серен-Чижит болгаш өскелер-даа төрүр 100 хойга онаш-тыр 90—98 хураганнары камгалат ал, планын онааларын ажыр кү-сүскени өөрүчүт. Бо дээрде бүгү со-вет улус ыкмак, Бай-Тайганын ажил-ишчилерин партияның XXIII съездинин шийтирилсинде чедир-синин күүседир дээш демиселнин илерелинд.

Эш Л. И. Брежневтин болгаш А. И. Косыгинин илеткелдеринде кээдэ ажил-агылдың хөгүдүлүгүнө онза кичээлгөй улаганар. Ол чорук бистик районун ажил-ишчилерин улам хей-аыт кырышсаан, оң-биле кал салынган сорулгаларын күсүскенин дээш улуг харымсалганы онаш тур-дар. Ийги кварталда районун ажил-ишчилер күрүгөгө 310 тонна сүт, 412 тонна сүтү, 69 тонна дүтү сазар хүлээлгелер.

Иччалажак «четестерни көрбейн баары, оларын-биле этежерин бистик партиянычын чачылы асвоо кичээлгөй» деп эш Л. И. Брежнев СЭКК ТК-ның өткөт илеткелинге демде-лерин бистер улус ужурут бис. Мурнакчы малчынары байлак ар-га-дуржуларын четес ажилдап, кыштагылашкыда бүгү талазы-биле кичээлгөй белекелди чорутпа-ныдан, ылангы «Малчы», «Кара-Хал» колхозтарда эрткен кварталда 10.681 баш мал өлүп чорган. Оң иштинде 6953 баш чаш мал бар. Бо дээрде мала-ла ажил-агылжы өскө, харымсалга чок чорук тур дээрин үстүнде мурнакчы малчынарыч түр-түндүлүг ажил-ижи херчилеп турар.

Иччаганш районун ажил-ишчи-лерин мурдунда салынган сорул-галарын чедирсинкир күүседир, ажил-агылжы өскө чоруктарын дү-ргөй ууткалар, кижиле бүрүгөй тодар-гыл даалгаларын бээр, социалист чарышты улам калбартып, массанын чогадыкчы күженишкенин органи-зациястайы районун партия, со-вет болгаш хой-ниги организация-ларын чугула сорулгазы болур. Моон-биле чегерелтир съездинин материалдарын боттук ажил-херек-

тер-биле холбаштырып, ону чонга че-дир тайылбырлаары, өөредир, СЭП-ниң Дээди Советинин сорулга-зынга чаз-чаз күш-аылчы чедир-сининерлиг ужурамынче ажилчы чонун сорук кырып органи-зациясты хүнүгө айттыры ол.

Р. ХУНАЙ-ООЛ.

Дарганың кичээлгейинге

— Нифантий Варнаевич оода-ла бо, анаа чыдар куудук аштадыр бээр дарга болза, ам хар ага берген, 3 км черден барып суугар, ол хин-чектепни чораш өскөк алган сүт хей-чүрүгүн дамаан чок, чөм кылып ижеринге бестин мөлдү-калды болур-дур — деп, Каа-Хем районда Бүрен-Хем суурун «Полгорная» болгаш «Зелёная» куудучуларынын тур-такчылары суурда кээдэ Советтин адрезинге мындыг хомудаларын чу-гаалыгы туралар.

Шынал-ла колхозчуларын шалы-ныдан бот үндүрүгү кээдэ Совет ай санында доктаамал тыртып ал турар киреде-ле, «Полгорная» кууду-чунда ам үш чыл ажилдагыларын чыдар куудук септеп, арылдап бербес алдеч чук. Ук куудучулар-нын чурттаачылары чогун кыжын харлап ижи турган болза, ам мыры-нчыл бергендер. Бажынарындан 3 км чырааан суугарында кыжын ижеринге чыгарып ижи туралар.

Бүрен-Хем кээдэ Советтин кууду-чунда ук Никитин! Силерден чуртта-ачыларын негедеси чөгүтүр-дур. Ажилда чок, анаа чыдар куудук ажилдагы кирер талазы-биле дар-ый хемчег албажы болур бе?

М. ВЛАДИМИРОВ.

СҮТТҮ НАЯ, КЫМГА ДУЖААРЫЛ?

— Сүттү саржагалаш садырларга, ол биске-даа, садым алычмыларга-даа мындыг кочук солун өскө. Бар-ооде, бисте саржаныг курлаавыры бар. Ийде, чалас сүт уруглар албан чер-леринге болгаш чонга садырмага дына тааржыр. Ычанганш сүдүчү-рүн, бис селерге бүтүрүдүгө доку-мент тымыс бээр бис. Ол доку-ментин алгаш Самагалдайга чедер-синерге, мыда «Маслопром» деп чер селерге кытапчы бижип бээр, бо-ла. Бода-даа, көрүчүдүр: си-лерге-даа, биске-даа чыгы кочуктук ыкмакжыл. Ындыг бээр — деп, Эзрин райононун удуртукчуларын ол ра-йонун «Чая орун» колхозунун дар-газы Степан Солдуамович Комбу-та чургаалда айтмышкыны кыжы-на берип турганар.

Ол чугаалыгымын сөөлүндө колхоз сүдүн докурган, Эзрин суурга апарып садым-ла турган. Өскө колхозтар баа мычталган. А ай эртерге-ле колхозтарын удуртук-чуларын «Күрүгө сүт сатпаста-дылар, ужуру чүдөл» деп үстүкү черлерден чегерелтир хеме алы-бээр ыкмак болу берген.

Степан Солдуамович чик маши-намыга саадапаш: «Самагалдай-же, «Маслопромга» баар бис, хан-ор!» дээш. Самагалдайнын сүт хүлээп алыр черин улус «Маслопром»-даа, «Мас-лозавод»-даа дижи. Бодажык, ол чер мындыг хорут адаттынар болган-да, элзон көсүктел организация турар ужурут. Ыччала-даа Самагалдайга Степан Солдуамович келген, эртен чылды демги организациянын тур-ган чери, амгы мал согар черге ха-лым келген, ону айттыр. Ыдыр кижиле чок, харын эргелел черинде барып айттырып сүмөлөн. Дарга эргелелде чедир келген. Мыда баа-ла «Маслопром» билер кижиле та-лаа. Салдыкпас дарга Тес-Хем райкомунга кирген, демги чери айтырарга, бар-ле кижиле, кожунурун оларактын даргазы эш Амырбете баарын сүмөлөн. Эш Амырбет: «Ол черин ажилдагыны Чыстабаева дээр кижиле бар, эргелелдин чок иже-неринин кыдагы-ла чүдө» дээш. Дарга сураган чорашыл, ол бажыма-га берген. Ыччаарга, эш Чыстабаева: «Мен Нина Кулева деп кижиле ажил-чыны элзе-ле хүлээди берипкен өскө. Анаа барып көрүдөр!» деп сү-мөлөн, ук кижиле бажымын ай-тыр берген.

Эш Комбу «Маслопром» дилеп чо-руу турга, чеге хире шак-уе эртен

дээрин үстүнде чугаалаан болгай

бис. Дарга «Маслопром» чүд-даа болза элге ийгеге таварышкан, ызыртыр сүрүп чедер берген. «Масло-пром» деп чери анаа-ла бир чурт-талга бажымы болган. Эш Кулева ону дүрүдүп чедир келген дээш, харын-даа шугудалар болган. Бижиле шала хирелет Нина Кулева № 177264, 177266 кытапчыларын аары боорда бижип бээр, дарга өскө колхоз чүд-даа болза күрү-гөгө 3324 кг сүттү саткан болган. Эш Кулевадан Комбу: «Сүттүн үс-кур чүд хире болу, оң немедде савага үнер бе?» деп айттыр таскан. Ыччала-даа кытапчыла Костун-ле турган биче бижикти кыжылел мындыг айттыр салган, чо-гуу харым алырдыл чөгелген.

Нина Кулеваны «Маслозаводтун» азы «Маслопрому» мастери деп алган турар. Кулева мурдунда Тес-Хемин «Сельхозтехника» катты-мышкынынын салбырын эртти-рилге черинге хаалгачылап ажилдан турган. Ону «мастер» деп дуужаал-ган. Ону кырып кааны билинмес. Бо-дажык, Тыва АССР-ниң кээдэ ажил-агыл министрствоу Эзрин биле Тес-Хем районнары удур-тукчуларын сүттү эвэст садым турары дээш чектеп турары шы-

ныг. Ыччала-даа мастер эрге-ду-бис. Дарга «Маслопром» чүд-даа болза элге ийгеге таварышкан, ызыртыр сүрүп чедер берген. «Масло-пром» деп чери анаа-ла бир чурт-талга бажымы болган. Эш Кулева ону дүрүдүп чедир келген дээш, харын-даа шугудалар болган. Бижиле шала хирелет Нина Кулева № 177264, 177266 кытапчыларын аары боорда бижип бээр, дарга өскө колхоз чүд-даа болза күрү-гөгө 3324 кг сүттү саткан болган. Эш Кулевадан Комбу: «Сүттүн үс-кур чүд хире болу, оң немедде савага үнер бе?» деп айттыр таскан. Ыччала-даа кытапчыла Костун-ле турган биче бижикти кыжылел мындыг айттыр салган, чо-гуу харым алырдыл чөгелген.

Нина Кулеваны «Маслозаводтун» азы «Маслопрому» мастери деп алган турар. Кулева мурдунда Тес-Хемин «Сельхозтехника» катты-мышкынынын салбырын эртти-рилге черинге хаалгачылап ажилдан турган. Ону «мастер» деп дуужаал-ган. Ону кырып кааны билинмес. Бо-дажык, Тыва АССР-ниң кээдэ ажил-агыл министрствоу Эзрин биле Тес-Хем районнары удур-тукчуларын сүттү эвэст садым турары дээш чектеп турары шы-

ныг. Ыччала-даа мастер эрге-ду-бис. Дарга «Маслопром» чүд-даа болза элге ийгеге таварышкан, ызыртыр сүрүп чедер берген. «Масло-пром» деп чери анаа-ла бир чурт-талга бажымы болган. Эш Кулева ону дүрүдүп чедир келген дээш, харын-даа шугудалар болган. Бижиле шала хирелет Нина Кулева № 177264, 177266 кытапчыларын аары боорда бижип бээр, дарга өскө колхоз чүд-даа болза күрү-гөгө 3324 кг сүттү саткан болган. Эш Кулевадан Комбу: «Сүттүн үс-кур чүд хире болу, оң немедде савага үнер бе?» деп айттыр таскан. Ыччала-даа кытапчыла Костун-ле турган биче бижикти кыжылел мындыг айттыр салган, чо-гуу харым алырдыл чөгелген.

Нина Кулеваны «Маслозаводтун» азы «Маслопрому» мастери деп алган турар. Кулева мурдунда Тес-Хемин «Сельхозтехника» катты-мышкынынын салбырын эртти-рилге черинге хаалгачылап ажилдан турган. Ону «мастер» деп дуужаал-ган. Ону кырып кааны билинмес. Бо-дажык, Тыва АССР-ниң кээдэ ажил-агыл министрствоу Эзрин биле Тес-Хем районнары удур-тукчуларын сүттү эвэст садым турары дээш чектеп турары шы-

ныг. Ыччала-даа мастер эрге-ду-бис. Дарга «Маслопром» чүд-даа болза элге ийгеге таварышкан, ызыртыр сүрүп чедер берген. «Масло-пром» деп чери анаа-ла бир чурт-талга бажымы болган. Эш Кулева ону дүрүдүп чедир келген дээш, харын-даа шугудалар болган. Бижиле шала хирелет Нина Кулева № 177264, 177266 кытапчыларын аары боорда бижип бээр, дарга өскө колхоз чүд-даа болза күрү-гөгө 3324 кг сүттү саткан болган. Эш Кулевадан Комбу: «Сүттүн үс-кур чүд хире болу, оң немедде савага үнер бе?» деп айттыр таскан. Ыччала-даа кытапчыла Костун-ле турган биче бижикти кыжылел мындыг айттыр салган, чо-гуу харым алырдыл чөгелген.

Нина Кулеваны «Маслозаводтун» азы «Маслопрому» мастери деп алган турар. Кулева мурдунда Тес-Хемин «Сельхозтехника» катты-мышкынынын салбырын эртти-рилге черинге хаалгачылап ажилдан турган. Ону «мастер» деп дуужаал-ган. Ону кырып кааны билинмес. Бо-дажык, Тыва АССР-ниң кээдэ ажил-агыл министрствоу Эзрин биле Тес-Хем районнары удур-тукчуларын сүттү эвэст садым турары дээш чектеп турары шы-

Ревизиянын түннелинде

Чөөн-Хемчик районга бо эртен кыш мал ажилына кочук таары-чыл болган. Ындыг хар чок кара болгаш шоолуг соок чок кыш кажан болганын кырганын безин сактып чадап каанар. Кыштагаларда хой-лар суггарыла талазы-биле элзон бергенде турган-на, а суг чанында сүт-баран фермаларында кыжын-даа бергендерин болган. Инектерин шугут тургуза азыраарына чегер-четпейн-даа барза, оларын тура-лазын черлеринге олардып болур турган. Ындыг байдалга сүт саады-зы куулаардан, харын нежежир ужурут турган.

Ындыг түрүжө, «Искра» кээдэ ажил-агыл артеди бо чылдык бирги

